

Samverkansnämnden för Sydöstra sjukvårds-
regionen

HPV- vaccination och screening

Humant Papillomvirus (HPV) är den vanligaste sexuellt överförda infektionen i Sverige. En majoritet av alla sexuellt aktiva män och kvinnor drabbas. HPV orsakar ett flertal cancerformer och varje år får omkring 800 kvinnor och 300 män i Sverige någon form av cancer som orsakas av HPV. Över 8 000 kvinnor behandlas årligen mot cellförändringar, 550 kvinnor utvecklar livmoderhalscancer och cirka 150 kvinnor dör i denna sjukdom. Bland män rör det sig främst om cancer i svalg, penis och anus.

Sedan 15 år finns effektiva förebyggande vacciner och vaccinationsprogram har införts i ett 90-tal länder. HPV-vaccin ger över 90 procent skydd mot de HPV-typer vaccinerna innehåller, om man inte blivit smittad med dessa typer innan man blev vaccinerad. Vaccinerna läker inte en redan befintlig infektion eller redan etablerad cellförändring. Alla vacciner skyddar mot HPV typ 16 och 18 som är de HPV-typer som oftast orsakar livmoderhalscancer (omkring 70 procent av fallen) och analcancer (80 procent av fallen). Det vaccin som används inom det allmänna vaccinationsprogrammet för barn skyddar också mot HPV typ 6 och 11 vilka orsakar 90 procent av alla fallen av kondylom (könsvärtor).

Vaccination mot HPV ingår i skolvaccinationsprogrammet för barn. Flickor har erbjudits vaccin sedan 2010 och sedan hösten 2020 erbjuds även pojkar kostnadsfri vaccination i skolan.

Sedan vaccinationerna startade har man kunnat se att färre yngre kvinnor i Sverige smittats med de typer av HPV som ingår i vaccinerna. Även förekomsten av kondylom och allvarliga cellförändringar har minskat signifikant i vaccinerade åldersgrupper. Och tack vare det organiserade gynekologiska screeningprogrammet drabbas i dag färre kvinnor av cervixcancer eftersom förstadiet och tidiga botbara stadier till sjukdomen kan upptäckas och behandlas i tid.

Både Världshälsoorganisationen (WHO) och EU uppmanar världens länder att utrota sjukdomen med vaccination och screening. En utrotning med enbart skolvaccinationsprogrammet skulle dock ta mycket lång tid.

Risken för HPV-infektion är störst bland unga och smittspridningen är låg hos personer över 30 år. I dagsläget är unga kvinnor, 22-26 år, som inte omfattades av vaccinationsprogrammet som barn, den grupp som i Sverige i dag har högst risk för att få HPV-infektion. En utrotning skulle därför kunna ske snabbare genom att erbjuda ett vaccinationstillfälle för just den målgruppen. Kvinnor som både är negativa för HPV och som får vaccin har en låg risk att utveckla livmoderhalscancer. Det innebär att intervallen i screeningprogrammet kommer att kunna glesas ut för dessa kvinnor.

Vaccinet förväntas dock ha direkt effekt på cancerbördan även hos män, och då särskilt män som har sex med män, en grupp med stor börda av HPV-relaterad sjukdom. Troligtvis kan en bred catch-up vaccination av både män och kvinnor ha positiva spinoff-effekter i samhället. Även dessa bör belysas och utredas vidare i fortsatt arbete.

Ett forskningsprojekt pågår nu, där den första pilotfasen genomförs i Region Stockholm. Projektet syftar till att utrota cervixcancer genom att utföra screening med samtidig vaccination mot HPV. Samtliga Sveriges regioner har fått information och erbjudits att delta i denna nationella utrotningsstudie. Ansvarig studiekommitté är Nationell arbetsgrupp för prevention mot livmoderhalscancer (NaCx), utsedd av Regionala cancercentrum i samverkan.

Samverkansnämnden för Sydöstra sjukvårdsregionen föreslår BESLUTA

A t t Sydöstra sjukvårdsregionen ställer sig bakom att utrota cervixcancer och därmed aktivt driva ett sjukvårdsregionalt arbete samt delta i det nationella arbete som pågår

A t t ge uppdraget till RSL att tillsätta en arbetsgrupp som tar fram förslag på implementering av ett vaccinationsprogram i Sydöstra sjukvårdsregionen.

A t t återrapportering sker vid samverkansnämnden för Sydöstra sjukvårdsregionens sammanträde 2021-10-01

Kajsa Karro
Ordförande i SVN
Region Östergötland

Lena Lundgren
Hälso- och sjukvårdsdirektör
Region Östergötland

Regionsjukvårdsstaben
Annica Öhrn

BESLUTSUNDERLAG

3(3)

2021-05-10

Dnr: SVN 2021-25

Beslutet expedieras till:
Karl Landergren
Susanne Yngvesson
Annica Öhrn
Srinivas Uppugunduri
Lotta Lindqvist